

Vaststelling van en betaling van kosten van juridische bijstand in NAI bindend adviezen

Handreiking voor bindend adviseurs.

1. Deze handreiking beoogt niet meer te zijn dan een notitie die bindend adviseurs van nut kan zijn als checklist en hulpmiddel bij hun gedachtebepaling omtrent het onderwerp tot betaling van kosten van juridische bijstand. De bindend adviseur is en blijft bij zijn beslissing geheel autonoom. Daarbij dienen uiteraard wel de bepalingen van het NAI Bindendadviesreglement (hierna: het reglement) in acht te worden genomen. Indien partijen ter zake van de kosten van juridische bijstand een aparte regeling hebben getroffen, dient die regeling in acht te worden genomen.
2. Volgens artikel 45 van het reglement maken de kosten van juridische bijstand deel uit van de kosten van de bindendadviesprocedure die, zo zegt artikel 45, bestaan uit administratiekosten, honorarium en verschotten van de bindend adviseurs, kosten van juridische bijstand en de overige kosten, welke de bindendadviesprocedure naar het oordeel van de bindend adviseur noodzakelijkerwijs met zich meebracht.

Artikel 50 geeft een regeling voor de vaststelling van en toedeling van deze kosten. Gewezen zij op lid 4 dat bepaalt dat toedeling van de kosten ook kan geschieden zonder dat dit door een partij uitdrukkelijk is gevraagd..

3. Artikel 49 van het reglement is gewijd aan de kosten van juridische bijstand. Het luidt:

"De bindend adviseur kan bepalen dat de partij die in het ongelijk is gesteld, een redelijke vergoeding voor juridische bijstand betaalt aan de partij die in het gelijk is gesteld, indien en voor zover deze kosten naar het oordeel van de bindend adviseur noodzakelijk waren."

Artikel 49 kent de volgende hoofdelementen:

- a. "kan bepalen"

De bindend adviseur kan bepalen dat de partij die in het ongelijk is gesteld een redelijke vergoeding voor juridische bijstand betaalt. De bindend adviseur heeft de vrijheid om in verband met de omstandigheden van het geval

geen of een (zeer) gematigde toedeling van de kosten van juridische bijstand uit te spreken.

Zo kan het zijn dat de raadslieden van beide partijen aan het debat over een moeilijke feitelijke of juridische kwestie beide een wezenlijke bijdrage hebben geleverd, waarna de toedeling na wikken en wegen in het voordeel van een van de partijen uitvalt. Zo'n situatie zal mogelijk uit het oogpunt van toedeling van de kosten van juridische bijstand tot een andere beoordeling leiden dan een geval waarin de verweerder met evident onjuiste argumenten heeft getracht aan zijn betalingsverplichting te ontkomen.

Ook is denkbaar dat de bindend adviseur de aard van de procedure of de hoedanigheid van een van de partijen of beide partijen een rol laat spelen.

b. De partij die in het ongelijk is gesteld

Alleen bij de in het ongelijk gestelde partij kan volgens artikel 49 worden bepaald dat deze partij de kosten van juridische bijstand dient te betalen.

In veel gevallen zal het zo zijn dat de vordering van de verzoeker niet voor 100% wordt toegewezen of afgewezen. Dan zou men kunnen zeggen dat beide partijen in zekere mate in het gelijk zijn gesteld en is het geheel aan de beoordeling van de bindend adviseur in hoeverre dat gedeeltelijke gelijk ook leidt tot de bepaling dat de andere partij de kosten van juridische bijstand dient te dragen. Ook hier zal een weging van de omstandigheden van het geval een rol spelen, bijvoorbeeld: is het gelijk in overwegende mate bij één partij, wat is het geldelijk belang of de gecompliceerdheid van de punten, waarop een partij of partijen over en weer in het (on)gelijk zijn gesteld, proceshouding etc.

c. Redelijke vergoeding voor juridische bijstand

Ook de vraag wat een redelijke vergoeding voor juridische bijstand is, staat geheel aan de bindend adviseur ter beoordeling.

d. Indien en voorzover deze kosten naar het oordeel van de bindend adviseur noodzakelijk waren

In hoeverre waren de kosten van juridische bijstand nodig om het ongelijk van de andere partij over het voetlicht te brengen?

4. De onder 3. a - d genoemde elementen kunnen elkaar deels overlappen. Zo zal bij de "kan" bepaling al rekening worden gehouden met de vraag of de kosten nood-

zakelijk waren en welke kosten de bindend adviseur redelijk vindt. Alles bijeen kan de beoordeling van alle relevante omstandigheden er toe leiden dat de in het gelijk gestelde partij in het geheel geen kosten van juridische bijstand, dan wel een deel van haar kosten van juridische bijstand dan wel al haar kosten van juridische bijstand (mits deze volgens de bindend adviseur noodzakelijk en ook redelijk waren) toebedeeld krijgt.

Kosten van juridische bijstand en overheidsrechter; Puntentarium

5. De overheidsrechter heeft met betrekking tot de kosten van juridische bijstand in beginsel met dezelfde afwegingen te maken als een NAI bindend adviseur. De Nederlandse Vereniging van Rechtspraak en de Nederlandse Orde van Advocaten hebben in gezamenlijk overleg een forfaitair tarief opgesteld als hulpmiddel bij de veroordeling in de kosten van juridische bijstand, het zogenaamde puntentarium. Daarbij wordt aan elke proceshandeling, bijvoorbeeld indienen van een memorie, pleidooi etc., een zeker aantal punten toegekend. Afhankelijk van het belang van de zaak vertegenwoordigt elk punt een bepaald bedrag.

De overheidsrechter is niet aan dit tarief gebonden, doch past het vrijwel altijd toe.

Vermeldenswaard is dat de Raad van Arbitrage voor de Bouw eveneens een puntentarium hanteert bij wijze van leidraad. Ook daar zijn de arbiters daaraan niet gebonden. Zij kunnen daarvan afwijken zoals zij wensen.

In NAI arbitrages en bindend adviezen is een vergelijkbare wens tot transparantie, in elk geval tot een eerste gedachtebepaling, merkbaar. Ook hier zou een puntensysteem een eerste steun kunnen zijn met volledig behoud van de mogelijkheid om meer of minder toe te kennen indien de omstandigheden van het geval (en/of artikel 52 van het reglement) dat indiceren.

Aangepast puntentarium

6. Indien men NAI arbitrages en bindend adviezen met een instantie van de overheidsrechter zou willen vergelijken is een vergelijking met een gerechtshof wellicht het beste. In beide gevallen is sprake van de hoogste feitelijke instantie. In beide gevallen is de uitspraak onderworpen aan een beperkte juridische toetsing (zij het dat die toetsing van geheel andere aard is).

Hieronder volgt een puntentarium waarvoor het bij de hoven gehanteerde tarief als uitgangspunt is genomen. Het tarief is echter vereenvoudigd, enkele stappen inzake het geldelijk belang zijn aan de "onderkant" samengevoegd, terwijl aan de

"bovenkant" enkele stappen zijn toegevoegd. De bedragen per punt zijn aangepast. Dit puntentarief zal een hulpmiddel kunnen zijn bij de gedachtebepaling van bindend adviseurs inzake de vaststelling en toedeling tot betaling van kosten van juridische bijstand. Het is niet bedoeld voor een berekening tot op de laatste euro. Het is bedoeld als een globaal hulpmiddel.

Tabellen

7. Aantal toe te kennen punten

TABEL A

Bindendadviesaanvraag/memorie van eis, tezamen	2
Kort antwoord en memorie van antwoord, tezamen	2
Elke verdere memorie o.g.v. artikel 23 reglement	1
Mondelinge behandeling	2
Afzonderlijk getuigenverhoor	1
Afzonderlijke comparitie / plaatsopneming	1

TABEL B

Geldelijk belang van het bindend advies waardering per punt

i	minder dan € 50.000	€ 500 - € 1.200
ii	€ 50.000 - € 100.000	€ 1.200 - € 2.000
iii	€ 100.000 - € 200.000	€ 2.000 - € 3.000
iv	€ 200.000 - € 400.000	€ 3.000 - € 4.000
v	€ 400.000 - € 1 mio	€ 4.000 - € 5.500
vi	€ 1 mio - € 5 mio	€ 5.500 - € 10.000
vii	€ 5 mio en hoger	€ 10.000 - of hoger

Vordering verwerende partij

- Bij vorderingen van de verwerende partij worden de tabellen eveneens toegepast. Bij deze vorderingen waarvan de beoordeling in grote mate samenhangt met de beoordeling van de vordering van de verzoeker wordt het aantal punten in de procedure van de verwerende partij gehalveerd.

Toelichting

9. Met het "geldelijk belang" wordt in tabel B bedoeld het geldelijk belang van de gevorderde hoofdsom plus rente op peildatum bindend advies. Bij vorderingen die niet een eis tot betaling van een geldsom inhouden is het aan de bindend adviseur deze op een "geldelijk belang" te waarderen voor de toepassing van de tabel.

Tabel B geeft bandbreedtes zowel in de kolom geldelijk belang als in de kolom waardering per punt.

Het ligt in beginsel voor de hand om indien bijvoorbeeld het geldelijk belang zich midden in de bandbreedte van de eerste kolom bevindt, bij de waardering per punt globaal in het midden van de bandbreedte te gaan zitten.

Voor geldelijke belangen van meer dan € 5 mio zijn geen verdere stappen of bandbreedtes aangegeven. Zo nodig kan de bindend adviseur zelf beoordelen in hoeverre het doortrekken van de eerdere stappen in tabel B een hulpmiddel kan zijn bij zijn gedachtevorming.

Internationale bindend adviezen

10. Nu een puntentarief een Nederlands gebruik is, ligt gebruik in internationale bindend adviezen minder voor de hand. In internationale bindend adviezen met een klein belang of internationale bindend adviezen met een sterke "nationale" inslag kan dat anders zijn.

Ten slotte

11. Het zij nog eens benadrukt dat het de vrijheid en verantwoordelijkheid van de bindend adviseur is en blijft om een vergoeding van kosten van de juridische bijstand al dan niet toe te delen en de hoogte ervan zelfstandig vast te stellen. Het hierboven vermelde puntentarief is niet meer dan hulpmiddel bij de gedachtebepaling. De bindend adviseur is daar op geen enkele wijze aan gebonden.

In sommige zaken kan een opgave van de gemaakte kosten van juridische bijstand - zonder dat de bindend adviseur daar aan gehouden is - eveneens steun bieden bij de toeschatting.

* * *

01.01.15